

ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ร่วมกับวัสดุอื่น

กรณีศึกษา : ตำบลหนองยาว อำเภอนามนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา

Study and Development of Handicraft Products made With Coconut Shells and Other Natural Materials

Case Study : Nong Yao, Phanom Sarakham, Chachoengsao Province

นภาพร จันทรัตน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ตำบลหนองยาว อำเภอนามนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา (2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุอื่น

ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวที่มีต่อวัสดุที่สามารถพัฒนา ร่วมกับผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว เห็นว่าวัสดุประเภทไม้ตาลโตนดมีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 83.33 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ที่มีต่อประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา เห็นว่าผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรอง มีความเหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ย 66.67 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว มีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 3.87 (มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก) และผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจ เฉลี่ย 4.02 ซึ่งพึงพอใจมาก

บทนำ

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรือมีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น อากาศ ดิน หิน แร่ธาตุ สิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ โดยเฉพาะมนุษย์เป็นตัวละครสำคัญยิ่งที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงทั้งในทางเสริมสร้าง และทำลาย ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต่างกันที่สิ่งแวดล้อมนั้นรวมทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่รอบตัวเรา ส่วนทรัพยากรธรรมชาติเน้น สิ่งที่อำนวยความสะดวกแก่มนุษย์มากกว่าสิ่งอื่น ทรัพยากรในโลกแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ทรัพยากร ธรรมชาติประเภทใช้แล้วไม่หมดสิ้น ได้แก่ ประเภทที่คงอยู่ตามสภาพเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ และประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากถูกใช้ในทางที่ผิดและทรัพยากรธรรมชาติประเภท ใช้แล้วหมดสิ้นไป ได้แก่ ประเภทที่ใช้แล้วหมดไปแต่สามารถรักษาให้คงสภาพเดิมไว้ได้ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ประชากรโลกและประเภทที่ไม่อาจรักษาไว้ได้ เมื่อใช้แล้วหมดไปแต่ยังสามารถ นำมาชุบให้กลับเป็นวัตถุเช่นเดิมแล้วนำกลับมาประดิษฐ์ขึ้นใหม่ เช่น โลหะต่างๆ สังกะสี ทองแดง เงิน ทองคำ ฯลฯ ส่วนประเภทที่ใช้แล้วหมดสิ้นไปนำกลับมาใช้อีกไม่ได้ เช่น ถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซ ใยหินส่วนใหญ่ ฯลฯ ถูกนำมาใช้เพียงครั้งเดียวก็เผาไหม้หมดไป ไม่สามารถนำมา ใช้ใหม่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติหลักที่สำคัญของโลกและของประเทศไทยได้แก่ ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า น้ำ แร่ธาตุ และประชากร (Internet Online :www.school.net.th)

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านหลายประเภทผลิตจากวัสดุธรรมชาติเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการ

ดำเนินชีวิตและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผล ความจำเป็นของการดำรงชีวิต ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน ยังคงแสดงถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความเรียบง่ายและงดงาม ลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในแง่ของศิลปะและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านยังเป็นศิลปะของชาวบ้านที่ใช้สื่อความรู้สึกของสามัญชนออกมา ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกาลเวลาของการสร้างศิลปะนั้นๆ ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านจึงมิเป็นการสร้างสรรค์ของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง แต่เป็นการสร้างสรรค์ซึ่งมีลักษณะของช่างพื้นบ้านที่ปรากฏออกมาโดยผสมผสานกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากชั่วอายุคนหนึ่งไปสู่อีกชั่วอายุคนหนึ่งเป็นเวลานานับร้อยๆ ปี สิ่งเหล่านี้จะประสานความเชื่อที่อยู่ในจิตใจของช่างพื้นบ้านแล้วแสดงออกมาให้เห็นในงานศิลปหัตถกรรมของช่างพื้นบ้าน (วัฒนธรรม จุฑะวิภาต. 2535 : 17) นอกจากนี้ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2538 : 35) ได้ให้แนวความคิดว่า มนุษย์สร้างสรรค์งานหัตถกรรมมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยทั้งกายและจิตใจเป็นสำคัญจากการประดิษฐ์คิดค้นที่กระทำสืบ

ต่อกันมาเป็นเวลานานนับพันปีช่วยให้มนุษย์เกิดความชำนาญ และเรียนรู้ในการเลือกสรรวัตถุดิบ เรียนรู้ในการปรับปรุงพัฒนา รูปแบบของหัตถกรรมประเภทต่างๆ ให้สามารถสนองประโยชน์ได้สมบูรณ์ในการใช้สอยแล้ว ความชำนาญความชัดเจนในกรรมวิธีจะช่วยให้ช่างหรือผู้สร้างงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ ได้พัฒนาฝีมือให้สูงขึ้นส่งผลให้งานหัตถกรรมมีความงามและมีคุณค่าทาง "ศิลปะ" เป็นการพัฒนา "หัตถกรรม" ไปสู่ "ศิลปหัตถกรรม" เมื่อมนุษย์พัฒนาหัตถกรรมขึ้นใช้ตามวิถี ขนบประเพณี ความเชื่อของแต่ละชุมชนแล้ว หัตถกรรมจะมีลักษณะเฉพาะกลุ่ม เฉพาะถิ่นที่เรียกว่า "หัตถกรรมพื้นบ้าน"

มะพร้าว ถือเป็นพืชเศรษฐกิจของไทย และเป็นต้นไม้ที่มีความสำคัญต่อประเทศ เพราะทุกส่วนของมะพร้าว สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ก้านมะพร้าว หรือแกนใบ นำมาผลิตงานหัตถกรรมได้หลายอย่าง เช่น กระเป๋าดึงสตรี กระจาดใส่ผลไม้ หรือใบมะพร้าวใช้สานเป็นภาชนะใส่ของชั่วคราว ห่อขนม เป็นต้น ผลิตภัณฑ์จาก กะลามะพร้าว จึงเป็นอีกหนึ่งผลงานที่เกิดจาก 'ความคิดสร้างสรรค์ และฝีมือของคนไทย' ที่ไม่น่าเชื่อว่าลูกกะลามะพร้าว จะนำมาดัดแปลงร่าง เป็นของใช้ในชีวิตประจำวันได้ สิ่งเหล่านี้ได้บอกเล่าถึงภูมิปัญญาของไทยที่สืบทอดกันมา แม้เวลาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความสำคัญและความผูกพันของคนไทยกับกะลา ก็มิได้ลดน้อยลง (อรุณรัตน์ วิริยะบุรณะ และคณะ.มปป.) จึงอาจกล่าวได้ว่าหัตถกรรมมีพื้นฐานมาจากความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ที่เรียกว่า "ศิลปะพื้นบ้าน" หรือ ศิลปะหัตถกรรม ศิลปะหัตถกรรมเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กับการดำเนินชีวิต วิถีของชาวบ้าน มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความเรียบง่ายงดงามลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในแง่ของศิลปะและหัตถกรรมพื้นบ้าน (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ .2538 : 35)

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่นที่เป็นองค์ความรู้ซึ่งได้รับการสั่งสมถ่ายทอดและพัฒนาจากประสบการณ์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านจากอดีตจนถึงปัจจุบัน องค์ความรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นจากวิถีการดำเนินชีวิต เนื่องจากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มีการคิดค้นพัฒนาวิธีการให้ทันสมัยขึ้น โดยอาศัยอุปกรณ์หรือวัสดุที่มีอยู่ และจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยแม่น้ำและพืชพรรณต่างๆ นอกจากนั้นยังพบว่ามะพร้าวก็นับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการปลูกมะพร้าวทั่วไปทั้งมะพร้าวแก่และมะพร้าวอ่อน มีการปลูกทั่วไปทั้งมะพร้าวแก่และ

มะพร้าวอ่อน โดยมีพื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 28,659 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 28,069 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,080 กิโลกรัม ได้ผลผลิตรวม 30840.9 ตัน (www.chachoengsao.go.th) จึงทำให้เกิดการนำวัตถุดิบที่เกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่มาพัฒนาเป็นอาชีพและผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น การนำเอาไม้ไผ่และใบตาลมาทำหมวกกุ้งเล้งของตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า งานสานไม้ไผ่ของชาวตำบลหัวสำโรง อำเภอบางพลาย หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาตำบลบางวัว อำเภอบางปะกง งานศิลปะจากกะลามะพร้าวของชาวตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม (กระทรวงศึกษาธิการ.2542 : 121)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและคุณค่าของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจากฝีมือของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ของชาวตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งในปัจจุบันผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวของชาวตำบลหนองยาวนั้นมีรูปแบบในการผลิตไม่หลากหลาย การบรรจุภัณฑ์ไม่ดีเท่าที่ควร จึงต้องมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามยุคสมัยเพื่อเพิ่มความสนใจต่อผู้บริโภค ในกรณีนี้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจากกะลามะพร้าว ให้มีผลต่อการส่งเสริมการขายในปัจจุบันและขยายตลาดและเพิ่มทางเลือกใหม่ให้แก่กลุ่มผู้บริโภค รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่และยังช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยให้เป็นที่รู้จักและมีการพัฒนาดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุอื่น

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดดังนี้

1. กรอบแนวความคิดของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2538 : 90) 3 ด้าน ได้แก่ การเลือกสรรวัสดุ รูปแบบของหัตถกรรมและกรรมวิธีการผลิต
2. กรอบแนวความคิดของนวนลนอย บุนนาค (2539:189) 4 ด้าน ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย ความงาม การดำรงลักษณะเฉพาะของศิลปหัตถกรรม การใช้วัสดุในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามข้อวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ
 - 1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 12 คน ได้แก่ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ตำบลหนองยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 คน และผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ตำบลหนองยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านทางออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ท่าน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าเฉลี่ย(Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตัวแปรที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้แก่

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลผลิตก้นที่หักการรวมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุอื่น

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลผลิตก้นที่หักการรวม

จากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุอื่นที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

ผลการวิจัย

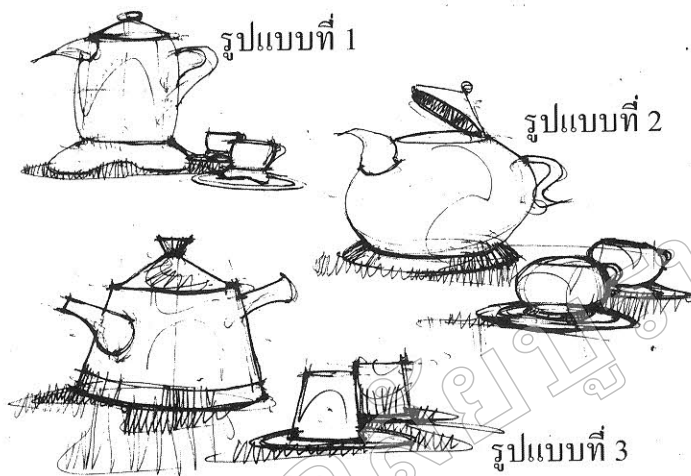
รายการ	ผู้จำหน่าย		ผู้ผลิต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของวัสดุ						
วัสดุประเภทไม้ไผ่	0	0	2	28.57	2	16.67
วัสดุประเภททองเหลือง	0	0	0	0	0	0
วัสดุประเภทไม้ตาลโตนด	5	100	5	74.43	10	83.33
รวม	5	100	7	100	12	100

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของผู้จำหน่ายและผู้ผลิตผลผลิตก้นที่หักการรวมจากกะลามะพร้าวที่มีต่อวัสดุที่สามารถพัฒนาร่วมกับผลผลิตก้นที่หักการรวมจากกะลามะพร้าว เห็นว่า วัสดุประเภทไม้ตาลโตนดมีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 83.33

รายการ	ผู้จำหน่าย		ผู้ผลิต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่นำมาพัฒนาร่วมกับผลิตภัณฑ์ที่หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ประเภทที่ 1 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรอง แก้วน้ำเย็น พร้อมถ้วยและถาดรอง แผ่นชุดรับประทานอาหาร						
	4	80	4	57.14	8	66.67
	0	0	0	0	0	0
	1	20	3	42.86	4	33.33
ประเภทที่ 2 ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน โคมไฟ แจกันดอกไม้ กระถางต้นไม้						
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
ประเภทที่ 3 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กระปุกใส่ของ กระเป๋าใส่เศษสตางค์ ชุดเครื่องประดับ ต่างหู, กำไลข้อมือ, สร้อยคอ						
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
รวม	5	100	7	100	12	100

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นของผู้จำหน่ายและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวที่มีต่อประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา เห็นว่าประเภทที่ 1 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรอง มีความเหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ย 66.67

รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวที่ได้พัฒนาร่วมกับไม้ตาลโตนด 3 แบบ
 ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ เพื่อหา
 รูปแบบของชุดน้ำชา โดยมีภาพร่างดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อ คุณลักษณะด้านต่างๆ	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	จำนวน	S.D.	จำนวน	S.D.	จำนวน	S.D.
1. ประโยชน์ใช้สอย	3.70	0.326	3.80	0.447	2.95	0.209
2. ด้านการดำรงลักษณะเฉพาะ	4.00	0.745	3.80	1.193	3.80	0.767
3. ด้านการใช้วัสดุท้องถิ่น	3.60	0.279	3.93	0.041	3.53	0.298
4. ความสวยงาม	3.27	0.390	3.96	0.740	3.16	0.623
รวม	3.76	0.368	3.87	0.648	3.36	0.307

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว
 จำนวน 3 ท่าน และด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ท่าน ได้ประเมินแบบร่างการ
 พัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวจำนวน 3 แบบ เห็นว่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจาก
 กะลามะพร้าวรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 3.87 (มีความเหมาะสม
 อยู่ในระดับมาก)

รูปผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุประเภทไม้ตาลที่สำเร็จแล้ว

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ รวมถึงผู้จำหน่ายมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 มีความพึงพอใจในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราในการเลือกวัสดุร่วมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว เห็นว่า วัสดุร่วมประเภทไม้ตาลโดนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นไม้เนื้อแข็งและทนทานในการใช้งาน รวมถึงลักษณะผิวของไม้ตาลมีความสวยงาม

จากการวิเคราะห์และพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ผลที่ได้ก็คือผู้จำหน่ายและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวที่มีต่อประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนาเห็นว่าประเภทที่ 1 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรอง มีความเหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาแบบร่างผลิตภัณฑ์ กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวและด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์ จนได้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุประเภทไม้ตาล ประเภท กาน้ำชา พร้อมถ้วยและถาดรองที่มีความงามอยู่ในระดับมากและมีวัสดุที่โดดเด่น แข็งแรง และการผสมผสานวัสดุร่วมที่สวยงามในระดับมาก ด้านประโยชน์ใช้สอย มีขนาด สัดส่วน การใช้งานที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก รวมถึงความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับวัสดุประเภทไม้ตาล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ (2538 : 89) ซึ่งกล่าวว่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านโดยทั่วไป วัตถุประสงค์สำคัญก็คือ ทำขึ้นเพื่อใช้สอยเป็นเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวัน การเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นมาใช้งานหัตถกรรมนี้ จะมีความจำกัดตามวัสดุของแต่ละท้องถิ่น แต่ละภาค ซึ่งช่วยเสริมสร้างให้งานหัตถกรรมจากมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สำคัญ งานหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวร่วมกับ

วัสดุประเภทไม้ตาล จึงเป็นงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะมีวัสดุหลักเป็นมะพร้าว ซึ่งมีอยู่ตามท้องถิ่นทั่วไป หาได้ง่ายและเจริญเติบโตได้เองตามธรรมชาติ

บรรณานุกรม

การเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด). (Internet online). Available ://

www.chachoengsao.go.th ,2553

กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. **วัฒนธรรม พัฒนาการประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา** จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2542. **คู่มือพืชสวนเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จิระวัตร กุลละวณิชย์. 2539. **ฉะเชิงเทราเมืองแห่งอนาคต**. กรุงเทพฯ : TCG Printing.

ดร.สุรีย์ ภูมิภมร 2548. **พรรณพืชในประวัติศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ: สนพ.มติชน บ. มติชน จำกัด (มหาชน)

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. Available ://www.school.net.th, 2545

นวนน้อย บุญวงษ์. 2539. **หลักการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเรียง ขจรศิลป์. **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิชาพรินติ้ง พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒน์ จูทะวิภาต. 2535. **ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร ความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2531. **พื้นถิ่น พื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2532. **ศิลปหัตถกรรมพื้นไทย**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2542 : 31. **ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.